

УДК 378:37.091.12:364.4.08-051(496.5)
DOI: 10.31499/2307-4906.2.2026.362743

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ БАКАЛАВРСЬКОГО РІВНЯ У РЕСПУБЛІЦІ АЛБАНІЯ

Федір Могильний, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук, Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.

ORCID: 0000-0002-0581-7680

E-mail: hto7hto@gmail.com

У статті представлена коротка історична довідка щодо формування системи підготовки соціальних працівників у Республіці Албанія. Згадується нормативно-правове забезпечення професійної підготовки соціальних працівників бакалаврського рівня у Республіці Албанія. Описано значення та роль інституцій Республіки Албанія які забезпечують організацію та контроль якості освіти соціальних працівників є Національне агентство з питань освіти, професійної підготовки та кваліфікації, Агентство з забезпечення якості вищої освіти. Виокремлено навчальні заклади які готують здобувачів за навчальною програмою першого циклу бакалавр з «Соціальної роботи». Представлений зміст програм професійної підготовки соціальних працівників бакалаврського рівня у Республіці Албанія. Виявлені тенденції та особливості професійної підготовки соціальних працівників бакалаврського рівня у Республіці Албанія.

Ключові слова: заклади вищої освіти; інновація; навчальна дисципліна; навчальна програма; організація підготовки; практичне навчання; система освіти; соціальний працівник; соціальна робота.

FEATURES OF THE PROFESSIONAL TRAINING OF BACHELOR'S-LEVEL SOCIAL WORKERS IN THE REPUBLIC OF ALBANIA

Fedir Mohylnyi, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Social Work and Educational and Pedagogical Sciences, T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium».

ORCID: 0000-0002-0581-7680

E-mail: hto7hto@gmail.com

This article provides a brief historical overview of the development of the social work training system in the Republic of Albania. It discusses the legal framework governing the professional training of social workers at bachelor's level in the Republic of Albania. It describes the significance and role of the institutions in the Republic of Albania responsible for organising and monitoring the quality of social worker education, namely the National Agency for Education, Vocational Training and Qualifications, and the Agency for Quality Assurance in Higher Education. The article highlights the educational institutions that train students under the first-cycle Bachelor's degree programme in 'Social Work': the University of Tirana; the 'Alexander Moisiu' University of Durrës; the 'Alexander Juvani' University of Elbasan; University of Barlet; Ludia Gurakuçi University in Shkodër; LOGOS University College. The content of bachelor's-level social work training programmes in the Republic of Albania is presented. Identified trends and characteristics of the professional training of social workers at bachelor's level in

the Republic of Albania: the aims and objectives of the 'Bachelor of Social Work' degree programmes; the number of subjects in the programmes examined and analysed; subjects directly related to social work; subjects related to psychological aspects of social work; subjects related to sociology in social work; subjects related to gender studies, gender roles and gender identity; subjects related to management and administration in social work; academic disciplines related to anthropology; academic disciplines devoted to the study of legislation; academic disciplines devoted to issues of general and professional ethics; academic disciplines devoted to the study of social policy; academic disciplines set aside for the study of a foreign language, as well as the specific features of its use in social work; courses related to the study of modern information technologies; courses aimed at the study of philosophy, academic writing and physical training for students; courses related to the study of project work in social work; passive and active placements in social institutions; elective courses.

Ключові слова: *higher education institutions; innovation; academic discipline; curriculum; training organisation; practical training; education system; social worker; social work.*

У «Загальній декларації прав людини» зазначено, що: «кожна людина, як член суспільства, має право на соціальне забезпечення і на здійснення необхідних для підтримання її гідності і для вільного розвитку її особи прав у економічній, соціальній і культурній галузях за допомогою національних зусиль і міжнародного співробітництва та відповідно до структури і ресурсів кожної держави. Кожна людина має право на такий життєвий рівень, включаючи їжу, одяг, житло, медичний догляд та необхідне соціальне обслуговування, який є необхідним для підтримання здоров'я». (Всесвітньої організації здоров'я «здоров'я це не просто відсутність хвороб чи вад, а повне фізичне, психічне та соціальне благополуччя») і добробуту її самої та її сім'ї.

Тривала війна в Україні, що розпочалася у 2014 році, та пандемія COVID-19 зумовили виникнення нових вразливих верств населення та погіршення стану вже існуючих. Ці категорії громадян потребують комплексного соціального супроводу та медичної підтримки задля відновлення їхнього здоров'я, покращення соціальної адаптації та забезпечення належного рівня життєвого благополуччя

Одним з дієвих «інструментів» у вирішенні цих ризиків є соціальна робота. Це професія, що базується на практиці, та академічна дисципліна, яка сприяє соціальним змінам і розвитку, соціальній згуртованості, а також розширенню прав і можливостей і свободи людей. Принципи соціальної справедливості, прав людини, колективної відповідальності та поваги до різноманітності є центральними для соціальної роботи. Спираючись на теорії соціальної роботи, соціальні науки, гуманітарні науки та знання корінних народів, соціальна робота залучає людей і структури до вирішення життєвих проблем і покращення добробуту.

Попередження та зменшення впливу негативних змін національного та регіонального рівнів розвитку суспільства вимагають від фахівців соціальної роботи модернізації теоретичної та практичної основ професійної діяльності. Це, своєю чергою, актуалізує пошук інноваційних підходів до структурування та змістового наповнення професійної підготовки майбутніх дипломованих соціальних працівників.

Глобалізаційні процеси та Євроінтеграційний вектор розвитку України відкривають широкі можливості для критичного аналізу передових моделей підготовки соціальних працівників. Це створює підґрунтя для подальшої адаптації та імплементації успішного закордонного досвіду в національну систему вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота».

Реалізація цієї стратегії сприятиме досягненню ключових освітніх цілей: підготовці фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані та прикладні завдання у соціальній сфері. Це стосується як управління соціальними процесами, так і супроводу індивідуального розвитку особистості в умовах комплексності та невизначеності. Такий підхід базується на застосуванні сучасних теорій і методів соціальної роботи та орієнтує майбутніх спеціалістів на безперервну фахову самоосвіту.

Проблеми розвитку соціальної освіти в різних країнах вивчали вітчизняні та зарубіжні науковці: О. Бартош, Р. Баркер, Д. Бех, Д. Брідж, Б. Вульфов, М. Галагузова, О. Демченко, М. Доуел, В. Иванов, З. Зайцева, І. Зверєва, А. Капська, Ч. Казетта, І. Козубовська, І. Кон, Н. Лавриченко, Г. Лактіонова, І. Ліпський, І. Мигович, Л. Міщик, А. Мінахан, А. Мудрик, М. Пейн, О. Пилипенко, В. Полтавець, В. Полонський, Г. Попович, Р. Пріма, Дж. Раймонд, Г. Філонов, С. Хакетт, Д. Харрисон, С. Шардлоу та ін. Питанням професійної підготовки соціальних працівників в Албанії займалися Асунта Торомені, Дхамо Е., Еріс Дхамо, Естела Ферко, Канай Дж., Ністор П. П., Невіла Кочолларі (Фурджіу), Фіон Тодрі, Майлінда Нестурі, Ямерадж А. та ін. Таким чином, актуальність та перспективність дослідження проблеми підтверджується високим рівнем уваги до даного напрямку [2; 6; 7; 13; 14].

Метою статті є аналіз системи підготовки соціальних працівників у Республіці Албанія та виявлення тенденцій та особливостей підготовки соціальних працівників у Республіці Албанія.

Албанія, Республіка Албанія – держава у Південно-Східній Європі, на Південному Заході Балканського півострова. Чисельність населення – 3 038 594 осіб.

Дружні відносини України та Албанії зафіксовані у 29 офіційних документах які стосуються різних сфер суспільного життя. Зокрема «Договір про дружбу та співробітництво між Україною та Республікою Албанія», «Угода про довгострокове співробітництво та підтримку між Україною та Республікою Албанія». В документах зазначається: «У сфері партнерства у галузі розвитку Албанія намагатиметься посилити підтримку, яку зараз надає Україні, зокрема у сферах децентралізації, транспорту, енергетики, сільського господарства, водопостачання, критичної інфраструктури, житла та охорони здоров'я. Албанія підтримує відновлення, відбудову та модернізацію України, зокрема у сферах переходу на «зелену» енергію, цифровізації, телекомунікації, енергоефективності, технічної допомоги, освіти та обміну знаннями, управління державними фінансами та центрального банку, переробки відходів, очищення води, відновлення природного середовища, будівництва, планування та інфраструктури з використанням інноваційних і гендерно чутливих підходів». Це дає підстави та впевненості для вивчення досвіду Республіки Албанія у підготовці соціальних працівників.

Історія підготовки соціальних працівників у Албанії бере свій початок зі створення факультету соціальної роботи у 1992 році, коли постановою № 348 від 10.08.1992 р. Кабінет міністрів прийняв рішення про «Створення факультету соціальної роботи» (Fakulteti i Punës Sociale, FPS).

Об'єктивним аргументом розвитку соціальної роботи стала нові економічні реформи, що розпочалася, та відкритих кордонів Албанії, албанське суспільство також

не було однорідним. Нова економічна реформа супроводжувалась новою соціальною реформою.

Низка інституцій, таких як Міністерство праці та соціальних питань, Міністерство охорони здоров'я, Міністерство освіти, в той же час, щоб запобігти проблемам, пов'язаним з новою соціальною реформою, створюють програми допомоги. Необхідно було створити систему соціального захисту, медичної освіти та каналізації органів правосуддя для вирішення соціальних проблем.

Міністерство праці та соціального захисту, а також Світовий банк (Албанія, член з 1991 року) у своїх відносинах визначили та ідентифікували нагальну потребу у значній кількості фахівців-професіоналів «Соціальний працівник», які повинні працювати в системі зайнятості та соціального захисту. Мінімальна кількість фахівців цієї професії, необхідна для вирішення соціальних проблем, становила 600 осіб.

Фахівці також працюватимуть у системі фізичного та психічного здоров'я, пов'язаних з відносинами. Усі ці фахівці будуть підготовлені факультетом соціальної роботи, оскільки потреба у створенні цього факультету була нагальною.

Також цей факультет готуватиме фахівців у галузі освіти, права, дитячих будинків, притулків для бездомних тощо.

Методологія, що використовується, згідно з доповіддю, опублікованою в 1992 році, базуватиметься на принципі сім'ї та особистості, які у співпраці створюють основу сучасного суспільства; таким чином, на основі цього принципу методологія передбачатиме: створення адекватного законодавства щодо основи системи національної безпеки; створення FPS з можливістю навчання 4 та 2 роки після закінчення університету, а також розробку 1-річного курсу для підготовки перших випускників «Соціальних працівників» на 1992–1993 роки, а в 1993–1994 роках буде продовжено регулярну діяльність 4-річної системи.

Соціальний центр «Бетхані» у співпраці з декількома американськими університетами забезпечить матеріальною базою, методологією, літературою та фінансуванням, яке буде надано американськими партнерами на початковий етап підготовки перших фахівців із соціальної роботи у 1992–1993 роках.

У 2014 році Департамент соціальної роботи та соціальної політики, за підтримки Дитячого фонду Організації Об'єднаних Націй (UNICEF) Албанія, розробив «Наказ соціального працівника», який був затверджений Законом № 163/2014 «Про порядок соціальних працівників у Республіці Албанія», що був змінений, а у 2021 році відбувся Перший з'їзд наказу соціальних працівників [9].

За останніми даними, кількість соціальних працівників в Албанії коливалась від 2 000 до 6 000 осіб. Ця кількість є змінна через потенційні реформи та інвестиції, які були зроблені для зміцнення соціальних послуг у країні. Таким чином, це 0,1–0,2% від загальної кількості населення, тоді як станом на 1992 рік ця цифра становить 0,02% від загальної кількості населення.

Відповідно чинного законодавства Республіки Албанії соціальна робота – це практична професійна діяльність, а також академічна дисципліна, яка сприяє змінам, розвитку, соціальній згуртованості та соціальній справедливості, а також розширенню прав і можливостей та незалежності людей. Соціальний працівник – це регульована професія, що практикується в галузі соціальної роботи на макро-, мезо- та мікрорівнях,

на службі окремих осіб, сімей, груп, громад, а також центральних і місцевих урядових установ у державних і приватних системах [8; 9].

Місія соціальних працівників, місія професії соціального працівника ґрунтується на низці основних цінностей. Ці основні цінності, які є основою мети та перспективи соціальної роботи, включають: надання послуг; сприяння соціальній справедливості; повага до людської гідності та цінностей; важливість людських стосунків; цілісність; компетентність. Характерною та визначальною рисою соціальної роботи є подвійна спрямованість професії як на добробут особистості в соціальному контексті, так і на добробут суспільства в цілому. Дуже важливо, щоб соціальна робота приділяла особливу увагу факторам навколишнього середовища, які викликають або пом'якшують життєві проблеми.

Соціальні працівники сприяють соціальній справедливості та соціальним змінам від імені клієнтів. Термін «Клієнт» використовується спеціально для позначення окремих осіб, сімей, груп, організацій та громад, які користуються послугами соціальних працівників. Соціальні працівники чутливі до етнокультурного різноманіття та прагнуть подолати соціальну ізоляцію, бідність та інші форми соціальної несправедливості. Ці види діяльності можуть здійснюватися через безпосередню практику, організацію громади, супервізію, консультації, адміністрування, адвокацію, соціальні та політичні дії, розробку та впровадження соціальної політики, консультування, освіту, дослідження та оцінку. Соціальні працівники прагнуть підвищити здатність людей задовольняти власні потреби, а також заохочувати організації, громади та інші соціальні інституції реагувати на соціальні потреби та проблеми, з якими стикаються люди.

Вся система освіти соціальних працівників керується Законом № 80/2015 «Про вищу освіту та наукові дослідження у вищих навчальних закладах Республіки Албанія». З 2003 року вища освіта Албанії дотримується Болонського процесу з тривірневою системою, що включає ступені бакалавра (3 роки), ступеня магістра (2 роки) та ступеня доктора (3–4 роки) [10].

Програма першого циклу передбачає присудження ступеня бакалавра після успішного завершення щонайменше трьох років навчання, що відповідає 180 кредитам ECTS. Кількість кредитів рівномірно розподіляється по рокам навчання 60 кредитів на рік, але по семестрам розподіл кредитів не рівномірний. Цей рівень відповідає 6-му рівню Албанської рамки кваліфікацій (AQF), а його звичайна тривалість становить три академічні роки. Після закінчення навчання видається «Диплом бакалавра соціальної роботи».

Ступінь бакалавра дає право його власнику вийти на ринок праці та/або продовжити подальше академічне навчання за програмами другого циклу.

Програми першого циклу бакалавр з «Соціальної роботи» реалізуються у наступних закладах освіти:

1. Університет Тирани, факультет соціальних наук, кафедра Праці та соціальної політики (Бакалавр з «Соціальної роботи»);
2. Університет «Александр Мойсіу» Дурреса, факультет педагогіки, кафедра соціології (Бакалавр з «Соціальної роботи»);
3. Університет Ельбасана «Александр Джувані», факультет освітніх наук, кафедра соціальних наук та громадянської освіти

4. Університет Барлеті, факультет соціальних наук, туризму та спорту, кафедра поведінкових та медичних наук

5. Університет імені Луїдя Гуракучі в Шкодері, факультет освітніх наук, кафедра психології та соціальної роботи (Бакалавр з «Соціальної роботи»)

6. Університетський коледж ЛОГОС, кафедра педагогіки та психології, (Бакалавр з «Соціальної роботи») [3; 11; 15; 16; 17; 18].

Однією з інституцій Республіки Албанія яка забезпечує організацію та контроль якості освіти соціальних працівників є Національне агентство з питань освіти, професійної підготовки та кваліфікації. Це державна установа, відповідальна за створення єдиної системи професійних кваліфікацій, визнаної на національному рівні, на основі Албанської рамки кваліфікацій, а також за кваліфікацію та безперервне навчання вчителів/інструкторів професійної освіти.

Її основна місія є забезпечує створення унікальної системи професійних кваліфікацій, визнаної на національному та міжнародному рівнях на основі впровадження Албанської рамки кваліфікацій (AQF), гарантує якість Національного переліку професій та Національного каталогу професійних кваліфікацій, стандартів професій та кваліфікацій для рівнів 2–5 AQF, впровадження стандартів національних програм, розробку стандартів безперервної підготовки вчителів, фахівців з професійної освіти, процес оцінки якості, а також акредитацію постачальників послуг з професійної освіти.

Албанська рамка кваліфікацій (AQF) – це інструмент, що містить 8 рівнів. Він служить для класифікації кваліфікацій, отриманих особами, відповідно до набору критеріїв для конкретних рівнів навчання, та має на меті покращити прозорість, доступ, прогрес та якість кваліфікацій, що стосуються ринку праці та суспільства.

Це національна схема, яка визначає рівні освіти та навчання, на яких можуть бути розміщені національні кваліфікації. Кожен рівень відповідає комбінації відповідних навичок, знань та компетенцій, виражених за допомогою дескриптора рівня. Чим вищий рівень AQF, тим більше якостей та компетенцій очікується від людини. AQF використовує концепцію дескрипторів рівнів та результатів навчання.

Результати навчання – це письмове твердження про те, що успішна людина повинна вміти робити та знати після закінчення уроку, курсу, модуля або кваліфікації. Дескриптори рівнів розроблені таким чином, щоб включати як загальну, так і професійну освіту та охоплювати весь спектр результатів навчання, досягнутих в освіті та навчанні, від базової освіти, подальшої освіти, рівня кваліфікованого робітника до докторського та вищого професійного рівня.

Впровадження РК має на меті порівняння кваліфікацій, отриманих в Албанії, з Європейською рамкою кваліфікацій (РКК), покращення взаємного визнання та сприяння географічній мобільності на ринку праці. З 2021 року було здійснено процес співвіднесення РКК з Європейською рамкою кваліфікацій (РКК). Відповідно, дипломи та сертифікати про кваліфікацію, видані навчальними закладами Албанії, які пропонують кваліфікації відповідно до РКК, також міститимуть рівень кваліфікацій РКК як орієнтир, що сприятиме їх визнанню в країнах ЄС.

Наступною інституцією є Агентство з забезпечення якості вищої освіти (ASCAL). Воно було створено Рішенням Ради Міністрів № 109 від 15.02.2017 в результаті реорганізації Державного агентства вищої освіти, яке було створено Рішенням Ради

Міністрів № 303 від 01.07.1999 та на підтримку Закону № 80/2015 «Про вищу освіту та наукові дослідження» [4; 10].

Це єдина установа в Республіці Албанія, яка контролює та оцінює якість вищої освіти. Яка базується на державних стандартах якості та відповідних стандартах і рекомендаціях щодо якості в європейському та міжнародному просторі вищої освіти. Агентство з забезпечення якості вищої освіти є незалежною, неупередженою та прозорою у здійсненні своєї діяльності. Проводить попередню оцінку якості для вищих навчальних закладів, їхніх підрозділів та навчальних програм усіх трьох циклів у рамках їх ліцензування, а також зовнішню оцінку в рамках інституційної акредитації та навчальних програм. Агентство також проводить аналітичні та порівняльні оцінки для вищих навчальних закладів, програм та напрямків навчання.

Для прикладу та детальнішого аналізу особливостей професійної підготовки соціальних працівників бакалаврського рівня в Республіці Албанія розглянемо зміст освітніх програм підготовки згаданих вище університетів:

1. Університет Тирани, факультет соціальних наук, кафедра Праці та соціальної політики (Бакалавр з «Соціальної роботи»): Перший рік навчання: Академічне письмо; Людська поведінка та соціальне середовище; Вступ до соціальної роботи; Соціальні проблеми та соціальна робота; Метод дослідження; Вступ до соціології; Вступ до економіки; Вступ до психології; Іноземна мова; Іноземна мова в соціальній роботі; Вступ до законодавства. Вибірковий курс (студент обирає один курс): Вступ до філософії; Вступ до антропології; Прикладна психологія в соціальній роботі; Спорт.

Другий рік навчання: Індивідуальні та групові процеси; Методологія досліджень; Методи та навички в соціальній роботі; Проведення співбесід та консультування в соціальній роботі; Гендерна ідентичність і соціальна робота; Етика в соціальній роботі; Соціальна робота в сфері правосуддя; Психічні розлади; Пасивна практика в установах; Практичні (семінари); Практичні заняття на місцях; Вибірковий курс (студент обирає 1 курс): Знання про права людини; Управління конфліктами; Соціологія в практиці соціальної роботи

Третій рік навчання: Вступ до соціальної політики; Інститути соціальної політики; Робота Soc.me Групи та спільнота; Соціальна робота з дітьми; Соціальна робота з сім'єю; Соціальна робота в галузі охорони здоров'я; Проблеми психічного здоров'я та політика; Адміністрація в соціальній роботі; Соціальна робота з окремою особою; Активна практика в установах; Практичні (семінари) Вибірковий курс (студент обирає один курс): Проектування; Сучасні теорії соціальної роботи; Соціальна робота в школах; Дипломна робота/випускний іспит [15].

3. Університет Ельбасана «Александр Джувані», факультет освітніх наук, кафедра соціальних наук та громадянської освіти (Бакалавр з «Соціальної роботи»):

Перший рік навчання: SPSS; Антропологія та загальна соціологія; Вступ до соціології та поведінки людини; Інститути соціальної політики; Загальна психологія; Соціологія в практиці соціальної роботи та управління конфліктами; Стажування та практичні заняття; Іноземна мова (англійська, італійська, німецька, французька); Соціологія в практиці соціальної роботи та управління конфліктами; Соціальні проблеми; Вступ до соціально-педагогічної практики та поведінки людини; Антропологія та загальна соціологія; Спорт.

Другий рік навчання: Розвиток та соціальна психологія; Приватне та трудове право; Метод дослідження 1 (1 курсове завдання); Знання про права меншин; Організація в соціальній роботі та соціальній політиці; Соціальна робота в школах та навички проведення співбесід; Гендерні ролі; Психологія розвитку та соціальна психологія; Професійна етика; Історія інституцій; Публічно-правові інституції; Метод дослідження; Практичні заняття та семінари; Організація соціальної роботи та соціальна політика; Соціальна робота в школах та навички проведення співбесіди.

Третій рік навчання: Право та інституції ЄС; Адміністрування соціальної роботи; Координація. Моніторинг. Послуги. Соціальні. та процес. Індивідуальні та групові; Проектна робота; Соціальна робота з сім'ями та практика соціальної роботи; Політична економія; Стажування в установах; Координація. Моніторинг. Сервіс. Соціальні. та процес. Індивідуальні та групові; Соціальна робота в охороні здоров'я; Соціальна робота з сім'ями та практика соціальної роботи; Диплом/Професійна освіта; Теорія публічної комунікації [16].

4. Університет Барлеті, факультет соціальних наук, туризму та спорту, кафедра поведінкових та медичних наук (Бакалавр з «Соціальної роботи»):

Перший рік навчання: Вступ до соціальної роботи та соціального забезпечення; Вступ до психології; Вступ до соціології; Економічне та правове формування; Економічні принципи для соціальних працівників; Елементи публічного права; Людська поведінка та соціальне середовище; Інформаційні технології; Вибірковий курс: Філософія; Іноземна мова Англійська мова.

Другий рік навчання: Методи наукових досліджень та статистика; Методи наукових досліджень; Академічне письмо; Соціальна статистика та SPSS; Психопатологія та психодіагностика; Гендерні дослідження; Аналіз соціальних проблем та політики соціальних послуг; Політика та соціальні послуги; Соціальна психологія та комунікація; Соціальна психологія; Психологія комунікації; Різноманітність та соціально-економічна справедливість; Вибірковий курс: Соціальна робота в системі освіти.

Третій рік навчання: Соціальна робота з окремими особами; Соціальна робота з дітьми; Соціальна робота з сім'ями; Соціальна робота з групами; Соціальна робота з організаціями та громадами; Адміністрація соціальних організацій; Соціальна робота з громадами; Психотерапія; Навички соціальної роботи та професійна етика; Професійна етика; Навички соціальної роботи. Вибірковий курс: Випускний іспит Випускний іспит [18].

5. Університет імені Луїдя Гуракучі в Шкодері, факультет освітніх наук, кафедра психології та соціальної роботи (Бакалавр з «Соціальної роботи»): Перший рік навчання: Соціально-філософська підготовка; Філософія; Соціологія; Інформатика; Іноземна мова; Психологія розвитку; Соціальні проблеми; Вступ до соціальної роботи; Психологічна підготовка; Статистика для соціальних наук; Комунікативні навички та техніки.

Другий рік навчання: Соціальна робота з сім'єю; психологія; Адміністрація в соціальній роботі; Психічне здоров'я в соціальній роботі; Психічне здоров'я; Соціальна робота в охороні здоров'я; Методи наукових досліджень; Соціальна робота з дітьми; Соціальна політика. Вибіркові модулі: Психологічне тестування та оцінювання;

Екологія; Соціальна робота в школах; Європейська інтеграція; Іноземна мова (англійська; французька; німецька; італійська; турецька; македонська).

Третій рік навчання: Практичне стажування; Індивідуальна соціальна робота; Сімейне право; Юридична підготовка; Методи та навички в соціальній роботі; Соціальна робота з групами та громадами; Дипломна робота / Випускний іспит; Вибіркові модулі: Мова та культура; Антропологія; Соціальна робота в сфері правосуддя; Спеціальна освіта; Гендерні студії; Інклюзивна освіта [17].

6. Університетський коледж ЛОГОС, кафедра педагогіки та психології, (Бакалавр з «Соціальної роботи»): Перший рік навчання: Академічне письмо; Поведінка людини та соціальне середовище; Вступ до соціальної роботи та інститутів соціальної роботи; Вступ до психології; Різноманітність та соціальна й економічна справедливість; Англійська мова; Вступ до соціальної політики; Поведінка людини та соціальне середовище; Аналіз соціальних проблем та соціальна робота; Психологія спілкування; Вступ до соціології.

Другий рік навчання: Індивідуальні та групові процеси; Грецька мова; Співбесіди та консультивання в соціальній роботі; Методи дослідження; Гендерна антропологія, гендерна та соціальна робота; Використання комп'ютера; Соціальна робота в системі освіти; Аспекти менеджменту в соціальній роботі; Етика в практиці соціальної роботи; Соціальні права; Статистика для соціальних наук; Пасивна практика в установах.

Третій рік навчання: Соціальна робота з групами та громадою; Соціальна робота з людиною; Методи та навички соціальної роботи; Активна практика в установах; Соціальна робота з дітьми; Практикум (семінар) Біоетика та паліативна допомога; Соціальна робота в охороні здоров'я; Соціальна робота з сім'єю; Проблеми психічного здоров'я та політика; Практикум (семінар); Адміністрування в соціальній роботі; Дипломна робота/формаційний іспит [11].

Отже, становлення соціальної освіти в Албанії (з 1992 року) відбувалося як відповідь на радикальні економічні та соціальні реформи. Визначальною особливістю є початкова орієнтація на західні стандарти завдяки співпраці з американськими університетами та ЮНІСЕФ, що дозволило країні швидко розбудувати систему підготовки «з нуля» за моделлю, близькою до загальноєвропейської.

Соціальна робота в Албанії є регульованою професією. Створення «Наказу соціального працівника» (Закон № 163/2014) та діяльність професійної організації (Urdhri i Punonjësve Socialë) забезпечують контроль за дотриманням етичних стандартів та професійною відповідністю. Це важливий досвід для України в контексті підвищення статусу професії та запровадження обов'язкового ліцензування практиків.

Професійна підготовка інтегрована в Європейську рамку кваліфікацій (EQF). Ступінь бакалавра (6-й рівень AQF/KSHK) передбачає 3 роки навчання (180 кредитів ECTS). Аналіз програм університетів (Тирани, Ельбасана, Шкодери та ін.) продемонстрував високу ступінь уніфікації: незалежно від форми власності ЗВО, базові модулі та результати навчання збігаються, що гарантує високу мобільність фахівців на ринку праці. Навчальні дисципліни які вивчають здобувачі освіти мають наповнення в розмірі від 4 до 8 кредитів.

Проаналізовані програми демонструють пропорційний розподіл: по семестровий розподіл кредитів, теоретичних та практичних курсів, теоретичної та практичної підготовки. Хоча в літературі албанські дослідники зазначають про недостатню

практичну складову у підготовці здобувачів освіти бакалаврського рівня. Навчальні програми поєднують знання з психології, соціології, права, менеджменту, економіки та специфічних цифрових навичок та ін. Також, варто зазначити що навчальні програми побудовані на формуванні особистісних та професійних цінностей завдяки вивченню філософії, етики, антропології. Питанням гендерної ідентичності та гендерних ролей присвячені окремі навчальні дисципліни, що на нашу думку є наслідком євро інтеграційних процесів демократизації суспільства. Вибіркові курси для студентів стають доступними для здобувачів починаючи з 2 семестру 1 курсу, а їхня кількість різниться від 5 до 10 навчальних дисциплін.

Таким чином, система професійної підготовки соціальних працівників бакалаврського рівня у Республіці Албанія є європейсько-орієнтованою моделлю, яка поєднує академічну свободу університетів із жорстким державним та професійним контролем якості послуг.

Перспективами подальших розвідок можуть бути продовження дослідження досвіду підготовки соціальних працівників в різних, розвинутих країнах світу для модернізації української вищої освіти в умовах євроінтеграційних процесів.

Конфлікт інтересів. Автор повідомляє про відсутність конфлікту інтересів.

Фінансування дослідження. Дослідження виконано без залучення зовнішнього фінансування.

Доступність даних. Дослідження не передбачало використання окремих наборів даних.

Використання інструментів штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту не використовувались при написанні статті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Албанія, Республіка Албанія. Велика Українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/Албанія>.
2. Аджіні Дж. Між регулюванням та визнанням: професійна ідентичність та ліцензування в соціальній роботі Албанії. *Social Work and Education*. Том 12. 2026. № 4. С. 561–579.
3. «Aleksandër Moisiu» University, Durrësvizioni. URL: <https://uniel.edu.al/universiteti>.
4. Agjencia e Sigurimit të Cilësisë në Arsimin e Lartë. URL: <https://www.ascal.al/sq/rreth-nesh/misioni-dhe-veprimtaria>.
5. Agjencia kombëtare e arsimit, formimit profesional dhe kualifikimeve. URL: <https://www.akafp.gov.al/katalogu-kombetar-i-kualifikimeve/#standartet->
6. Education Sector Analysis Republic of Albania. Paris. 2024. P. 145.
7. Dhemboa E., Akessonb B., Cheyne-Hazineh L. Social work education in Albania: A developing landscape of challenges and opportunities *European Journal of Social Work*. 2019. Vol. 23 (5), P. 862–875.
8. Law «On higher education in the Republic of Albania». Nr. 9741. 2007. URL: <https://urdhriipunonjesvesociale.al/ligje-dhe-akte-nen-ligjore/>.
9. Law «For the Order of the Social Worker». Nr. 163. 2014. URL: <https://urdhriipunonjesvesociale.al/ligje-dhe-akte-nen-ligjore/>.
10. Law «Për arsimin e lartë dhe kërkimin shkencor në institucionet e arsimit të lartë në Republikën e Shqipërisë». Nr. 80. 2015. URL: https://www.ascal.al/media/documents/legjislacioni/Law%20no.%2080_2015.
11. LOGOS – KOLEGJI UNIVERSITAR. URL: <http://www.kulogos.edu.al>.
12. Platforma për Mbrojtjen dhe Shërbimet Sociale në Shqipëri. URL: <https://sociale.al/>.
13. Social work education and the practice environment in Europe and Eurasia. USAID. Rutgers University Center for International Social Work in cooperation with Creative Associates International, Inc. and the Aguirre Division of JBS International. 2008. P. 75. URL: <https://bettercarenetwork.org/sites/default/files/attachments.pdf>.

14. Duci V. Unveiling the Dynamic Social Work Education Landscape in Albania. *International Journal of Research and Innovation in Social Science (IJRISS)*. 2024. Vol. 8. P. 121–127.
15. University of Tirana. URL: <https://unitir.edu.al/en/cikli-i-i-bachelor/>.
16. Universiteti i Elbasanit «Aleksandër Xhuvani». URL: <https://uamd.edu.al/en/misioni-dhe->
17. Universiteti i Shkodrës «Luigj Gurakuqi». URL: www.unishk.edu.al.
18. Universiteti Barleti. URL: <https://umb.edu.al/en/>.

REFERENCES

1. Albánia, Respublika Albánia. *Velyka Ukrainka entsyklopediia*. URL: <https://vue.gov.ua/Албанія> [in Ukrainian].
2. Adzhini, Dz. (2026) Mizh rehuliuwanniam ta vyznanniam: profesiina identychnist ta litsenzuvannia v sotsialnii roboti Albanii. *Social Work and Education*, 12, 4, 561–579 [in Ukrainian].
3. «Aleksandër Moisiu» University, Durrësvizioni. URL: <https://uniel.edu.al/universiteti>.
4. Agjencia e Sigurimit të Cilësisë në Arsimin e Lartë. URL: <https://www.ascal.al/sq/rreth-nesh/misioni-dhe-veprimtaria>.
5. Agjencia kombëtare e arsimit, formimit profesional dhe kualifikimeve. URL: <https://www.akafp.gov.al/katalogu-kombetar-i-kualifikimeve/#standartet->
6. Education Sector Analysis Republic of Albania. (2024). Paris.
7. Dhemboa, E., Akessonb, B., Cheyne-Hazineh, L. (2019). Social work education in Albania: A developing landscape of challenges and opportunities. *European Journal of Social Work*. 23 (5), 862–875.
8. Law «On higher education in the Republic of Albania». Nr. 9741. (2007) URL: <https://urdhriipunonjesvesociale.al/ligje-dhe-akte-nen-ligjore/>.
9. Law «For the Order of the Social Worker». Nr. 163 (2014). URL: <https://urdhriipunonjesvesociale.al/ligje-dhe-akte-nen-ligjore/>.
10. Law «Për arsimin e lartë dhe kërkimin shkencor në institucionet e arsimit të lartë në Republikën e Shqipërisë». Nr. 80. (2015). URL: https://www.ascal.al/media/documents/legjislacioni/Law%20no.%2080_2015.pdf.
11. LOGOS - KOLEGJI UNIVERSITAR. URL: <http://www.kulogos.edu.al>.
12. Platforma për Mbrojtjen dhe Shërbimet Sociale në Shqipëri. URL: <https://sociale.al/>.
13. Social work education and the practice environment in Europe and Eurasia. (2008). USAID. Rutgers University Center for International Social Work in cooperation with Creative Associates International, Inc. and the Aguirre Division of JBS International. P. 75. URL: <https://bettercarenetwork.org/sites/default/files/attachments/Social-Work-Education-and-the-Practice-Environment-in-Europe-and-Eurasia.pdf>.
14. Duci, V. (2024). Unveiling the Dynamic Social Work Education Landscape in Albania. *International Journal of Research and Innovation in Social Science (IJRISS)*, 8, 121–127.
15. University of Tirana. URL: <https://unitir.edu.al/en/cikli-i-i-bachelor/>.
16. Universiteti i Elbasanit «Aleksandër Xhuvani». URL: <https://uamd.edu.al/en/misioni-dhe->
17. Universiteti i Shkodrës «Luigj Gurakuqi». URL: www.unishk.edu.al.
18. Universiteti Barleti. URL: <https://umb.edu.al/en/>.

Стаття надійшла до редакції 29.04.2026 р.
Прийнята до друку 18.05.2026 р.
Опубліковано 26.05.2026 р.